

מקוה על גבי מקוה- א

חיבור על ידי קטפרס

1 טהרות פ"ח מ"ט

הניצוק והקטפרס ומשקה טופח אינן חיבור לא לטומאה ולא לטהרה.

2 מקוואות פ"ז מ"ו

מקוה שיש בו ארבעים סאה מכוונות, ירדו ב' וטבלו זה אחר זה, הראשון טהור והשני טמא (דודאי חסר שיעור המקוה בטבילתו של ראשון – רע"ב), ר' יהודה אומר אם היו רגליו של ראשון נוגעות במים אף השני טהור.

הטביל בו את הסגוס (בגד צמר עב ובולע מים הרבה – רע"ב) והעלהו מקצתו נוגע במים טהור (האיש הטובל, אע"פ שנחסר שיעור מקוה בטבילת הסגוס, מאחר שמקצת הסגוס נוגע במים – רע"ב)..

3 גיטין טו, א

בעי אילפא ידים טהורות לחצאין או אין טהורות לחצאין ... והתנן הניצוק והקטפרס ומשקה טופח אינן חיבור לא לטומאה ולא לטהרה. לא צריכא דאיכא טופח להטפוח.

4 שו"ת הריב"ש סי' רצג

ואינו כמו האדם, שאין המים בלועים בעצם חלקיו אלא בשטח גופו, וכיון שאין טופח להטפוח שעל גופו חבור, הרי נחסרו המים, אבל **הסגוס העבה הוא בלוע הרבה מן המים**, ולזה כשקצתו הוא במים, הרי הוא כאלו כל המים הבלועים בבגד בקצתו של מעלה נוגעים במים שבקצתו שבתוך המים, והרי כל המים מעורבין למקוה.

5 שוע"ר סי' קסב

ז' כששופך הראשונים על היד צריך לזוהר ולשפוך בשפיכה אחת ... ויש אומרים שאם יש עדיין על מקצת היד שנטל טופח על מנת להטפוח מצטרפת נטילה זו עם מה שהוסיף ונטל הנשאר מידו, משקה טופח על מנת להטפוח חיבור לטהרה, והרי זה כנטילה אחת. ויש להחמיר כסברא הראשונה.

6 שו"ע יו"ד סי' רא

ט כלי טמא שנתן בתוכו כלים אחרים והטביל הכלי, עלתה להם טבילה אף על פי שפי הכלי צר ביותר, שהרי המים נכנסים לו, ומתוך שעלתה טבילה לכלי הגדול עלתה טבילה לכלים שבתוכו; **ואם הטהו על צדו והטביל, לא עלתה להם טבילה עד שיהיה פיו רחב כשפופרת הנאד.**

יז מים שאובין שהיו בצד המקוה, אע"פ שהמים נוגעים במי המקוה, לא פסלוהו.

יח שתי בריכות זו למעלה מזו וכותל ביניהן ואחד מהן מלאה מים כשרים וחבירתה מלאה שאובין ונקב ביניהם, אם יש כנגד הנקב שלשה לוגין מים שאובין, נפסלה. כמה יהא בנקב ויהיה בו שלשה לוגין, אחד משלש מאות ועשרים לבריכה.

נד כותל שבין ב' מקוואות ... ואם נפרץ הכותל למעלה זה לזה על רום כקליפת השום ועל רוחב כשפופרת הנאד, כשר.

ס ג' גומות שבנחל, התחתונה ועליונה של כ' סאה, והאמצעית של מ', ושטף של גשמים עובר בתוך הנחל, אע"פ שהוא נכנס לתוכן ויוצא מתוכן, אין זה עירוב ואין מטבילין אלא באמצעית, **שאינן הנזחלין מערבים אלא אם כן עמדו.**

סב טבלו בו שנים זה אחר זה, אע"פ שרגליו של ראשון נוגעות במים, השני בטומאתו, שהרי חסרו המים מארבעים סאה.

סג הטביל בו בגד עבה שהמים נבלעים בתוכו, כל זמן שהבגד נוגע במקוה, הוא כשר.

7 ש"ך שם

כח לשון רבינו שמשון (מקואות פ"ו מ"ה), דבפיו למעלה כיון שהמים צפים על גביו הוי חיבור בכל שהוא, אבל כשמטהו על צדהו אין מתחבר למעלה אלא מן הצד, לכך בעי שפופרת הנאד, עכ"ל.

ק"ט ואם נפרץ הכותל למעלה כו'. והוא הדין היכא דלא נפרץ אלא שהמים הולכין מזה לזה למעלה מן הכותל ורואים האויר, בעי כקליפת השום, ולא סגי בטופח על מנת להטפוח.

8 שו"ת דברי חיים יו"ד ח"ב סי' פח

גם מה שכתב מעלת כ"ת שראה מנהג מגאונים שמטהרים מהתחתון את המקוה העליוה שמלא שאובין ... היכי דהמים נונעים כל העליונים בתחתונים ורק שמפסיק איזה נסרים שאינם כלים הרי הם ממש אחד ולא צריכי לגוד אסיק ולא לקטפרס, משא"כ אם רחוקים המה ורק נתחברו על ידי קטפרס בודאי אינו חיבור ... והחילוק מובן במוחש, דמים הניתן על מים שבבור הרי נחו ואינם זוחלין, ורק בטבעו הם נחים הרי נ[ת]חברו מים במים בשטח השוה, אבל מים שנתחברו על ידי ניצוק ורק על ידי תחבולה ומכריח הוא עומד באויר, בסור המכריחו יפול למטה, בודאי לא הוי רק כמו שעומד באויר.

9 שו"ת עמק שאלה סי' נ"ז

וידע מעלת כת"ר כי המקוה שעשו בטשערקאס, הנה יש ברצפת מקוה העליונה נסר הנלקח בעת שרוצים לנקותה ... ויש בו נקב כשפופרת הנוד, אשר מחובר תמיד בהשקה.

10 דברי יואל יו"ד סי' פ

אמנם מה שכתב לחוש במקוה על גבי מקוה מטעם ניצוק, שאסרו בדברי חיים ובעמק שאלה, זה אינו, דהם לא אסרו אלא כשהמקוואות רחוקים זה מזה, ואינם מחוברים אלא על ידי סילון ההולך מזה לזה, אבל אם הם סמוכין יחד, ואינו מפסיק אלא דופן הצימטנט, אינו בכלל ניצוק, וכמבואר זה בהדיא בדברי חיים שם.

11 מקוה מים, הסכמת הרב יחזקאל ראטה

היטיב אשר דיבר, דבהרצפה המפסיק בין עליונה לתחתונה, אין זה נופל בדבר חשש הקטפרס שחושש מרן הדברי חיים בדבר עשיית מקוה על גבי מקוה, דברים נכונים הם, שכן הוא דעת גדולי המורים בזה, אף החרדים להוראת מרן הדברי חיים, וכאשר מביא כת"ר בזה מגדולי הפוסקים.

12 אגרות-קודש חכ"ב אגרת ח'רפא

לכאורה פשוט, שהתועלת הכי גדולה באופן בני' האמורה, היא, שאז הטבילה בהאוצר עצמו, אלא שהרצפה מחלקתו לשני חלקים, ובטלה הרצפה מענינה על ידי החורים שבה, והתועליות בטבילה באוצר עצמו כמה וכמה.